

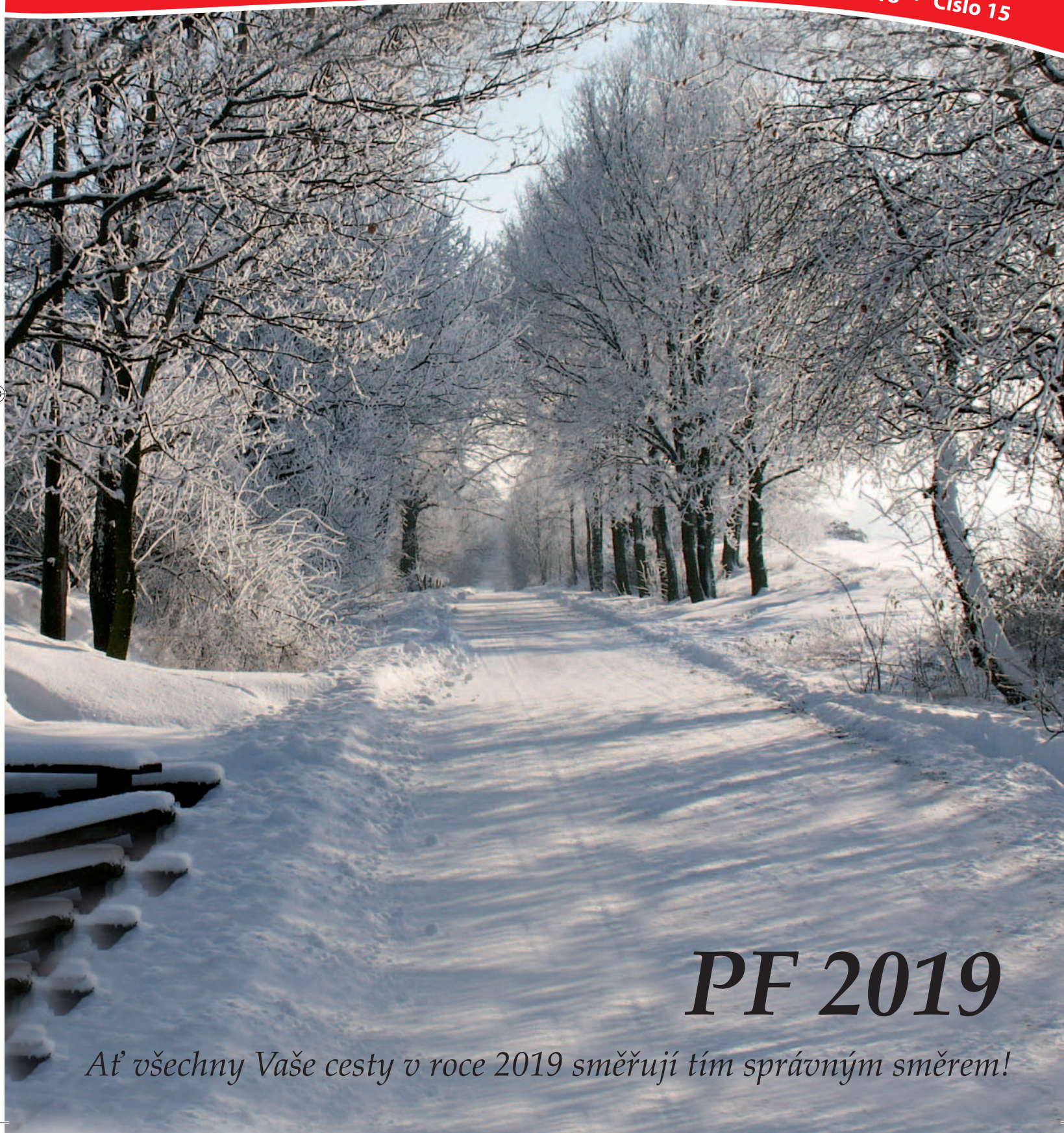
EUROREGION SILESIA

CZ **pl** PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKRACZAMY GRANICE
2014–2020

 EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

Bulletin Euroregionu Silesia

Prosinec 2018 · Číslo 15

PF 2019

Ať všechny Vaše cesty v roce 2019 směřují tím správným směrem!

Zprávy z Euroregionu Silesia**První rozhledny otevřeny**

Na začátku letošního listopadu byly slavnostně otevřeny první rozhledny postavené v rámci 1. etapy souhrnné koncepce vytvoření rozhleden a vyhlídkových míst na různých místech Euroregionu Silesia. Mezi prvními byla dokončena rozhledna v Sosnové a Pietrowicach Wielkich. V průběhu příštího roku bude postupně dokončeno dalších osm rozhleden, a jak jsme vás informovali v minulých číslech našeho zpravodaje, k realizaci jsou připraveny tři další. Všechny nově vybudované rozhledny se stanou součástí připravovaného turistického produktu „Silesianka - Stezka rozhleden a vyhlídkových míst v Euroregionu Silesia“.

Výstava úspěšných česko-polských projektů

Od 19. listopadu 2018 byla ve vstupních prostorách Knihovny Petra Bezruče v Opavě k vidění výstava úspěšných česko-polských projektů. Po dobu dvou týdnů se návštěvníci mohli seznámit se zajímavými přeshraničními projekty realizovanými Euroregionem Silesia a také si připomenout stručnou historii tohoto česko-polského euroregionu, který v letošním roce oslavil 20 let od svého založení. Na tuto euroregionální výstavu pak od 3. prosince 2018 navázala putovní výstava úspěšných přeshraničních projektů z území Moravskoslezského kraje a Slezského vojvodství, financovaných z programu Interreg V-A Česká republika-Polsko. Tato inspirativní výstava projektů dobré praxe byla v Opavě k vidění po dobu jednoho týdne.

Mezinárodní hasičská cvičení pokračují

V polovině září tohoto roku se konalo druhé ze čtyř mezinárodních cvičení dobrovolných hasičů v rámci projektu „READY TO HELP – systém společné ochrany hraničních obcí v Euroregionu Silesia“. Cvičení, které se konalo v Zabelkowie (Gmina Krzyżanowice), se zúčastnilo přes 80 českých a polských dobrovolných i profesionálních hasičů a 17 požárních vozidel. Cvičení bylo zaměřeno na zdolání požáru většího rozsahu v budovách domova pro seniory s organizací dálkové dopravy vody. Podmínky tohoto cvičení byly tentokrát velmi náročné. Součástí cvičení byla evakuace několika desítek seniorů německé národnosti bez znalosti polštiny či češtiny. Cvičící hasiči se museli vypořádat také s velkým množstvím návštěvníků velké tržnice, která se nachází v bezprostřední blízkosti domova pro seniory, a frekventovanou státní silnicí, přes kterou byla organizována dálková doprava vody. Cvičení prověřilo akceschopnost a spolupráci dobrovolných jednotek z obou stran hranice při zásahu ve ztížených podmínkách.

FOND MIKROPROJEKTŮ V EUROREGIONU SILESIA V ROCE 2019

Po roční přestávce bude v roce 2019 pokračovat příjem nových žádostí o dotaci z Fondu mikroprojektů v Euroregionu Silesia v rámci programu Interreg V-A Česká-republika – Polsko. Termíny jednotlivých kol i přehled prioritních os včetně maximální výše dotace dle typu mikroprojektu najdete v následující

tabulce. Všem žadatelům doporučujeme, aby s přípravou projektu začali včas a využili možnosti bezplatných konzultací na našich sekretariátech v Opavě a Ratiboři v předem dohodnutých termínech. Podrobné informace najdete na www.euroregion-silesia.cz a www.euroregion-silesia.pl.

Kolo	Termín příjmu žádostí	Termín zasedání Euroregionálního řídicího výboru	
7.	do 4. 3. 2019	13. 6. 2019	
8.	do 3. 9. 2019	12. 12. 2019	
Prioritní osa	Název prioritní osy	Maximální výše dotace na mikroprojekt typu A	Maximální výše dotace na mikroprojekt typu B a C
2	Rozvoj potenciálu přírodních a kulturních zdrojů pro podporu zaměstnanosti	60 000 €	30 000 €
3	Vzdělání a kvalifikace	40 000 €	20 000 €
4	Spolupráce institucí a komunit	40 000 €	20 000 €

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKACZAMY GRANICE
2014–2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

Bulletin Euroregionu Silesia – č. 15/prosinec 2018

Vydavatel: Euroregion Silesia – CZ, Horní náměstí 69, 746 01 Opava, Česká republika

Redakce: Jana Novotná Galuszková, Iwona Paprotny, Daria Kardaczyńska, Leonard Fulneckezek

Adresa redakce: Horní náměstí 69, 746 01 Opava, Česká republika, tel.: +420 553756220,
e-mail: euroregion.silesia@opava-city.cz, www.euroregion-silesia.cz

Fotografie: archiv Euroregionu Silesia, členů a konečných uživatelů

foto na titulní straně: Chuchelná – zimní krajina

Překlady: Karina Kurková

Nakladatel: Mario Boubeniček, Ratibořská 1145/30, 747 05 Opava, Česká republika

Grafická úprava: Pavel Bárta

Tisk: Tiskárna Grafico s.r.o., Opava

Náklad: 1000 ks

Evidenční číslo MK ČR E 21341, ISSN 2084-0020

Bezplatný výtisk

Euroregion Silesia 20+

Za „otce-zakladatele“ Euroregionu Silesia jsou považováni tehdejší primátor Ratiboře pan Andrzej Markowiak (vlevo) a Opavy pan Jan Mrázek (vpravo).

V září tohoto roku oslavil Euroregion Silesia své 20. narozeniny a oslavy to byly vskutku velkolepé! V rámci partnerských stejnojmenných projektů s názvem „20 let přeshraniční spolupráce v Euroregionu Silesia“, financovaných z Fondu mikroprojektů programu Interreg V-A Česká republika – Polsko, byl na 13. září připraven celodenní program, který byl rozdělen na dvě části – dopolední na polské straně a odpolední na české straně euroregionu.

Dopolední konferenční část se uskutečnila v Mysliveckém zámečku v Ratiboři. Na úvod byl promítnut nový film „20 let Euroregionu Silesia“, který prostřednictvím dnes již historických záběrů a vzpomínek „otců-zakladatelů“ - Jana Mrázka a Andrzeje Markowiaka - mapuje počátky euroregionu, zachycuje jeho další rozvoj až po současnou činnost. V rámci následujících vystoupení byla zhodnocena 20letá přeshraniční spolupráce v Euroregionu Silesia, byly prezentovány dosavadní výsledky společné práce a nastíněna očekávání do budoucna.

Po dopolední konferenci následoval přejezd účastníků

Dlouholetá tajemnice české části Euroregionu Silesia Jana Novotná Galuzzková připomněla významné osobnosti, události a úspěchy, které jsou spojeny s dvacetiletou historií tohoto euroregionu.

na českou stranu na odpolední a večerní integrační setkání v Buly aréně v Kravařích. Zde na ně čekal kulturní program i sportovní klání v podobě česko-polského turnaje ve fotbale, bowlingu a adventure golfu. Po slavnostní večeři byly vyhlášeny výsledky sportovního odpoledne a poté následoval zábavný i poučný česko-polský kvíz a taneční zábava.

U příležitosti 20. výročí Euroregionu Silesia byla české a polské straně euroregionu udělena Zlatá čestná medaile za zásluhy pro Slezské vojvodství.

Na slavnostní setkání u příležitosti 20. výročí Euroregionu Silesia navázalo výjezdní pracovní setkání všech pracovníků českého a polského sekretariátu. Toto setkání se uskutečnilo ve dnech 22. – 23. listopadu t.r. v Jankowicích a jeho hlavním cílem byla diskuse o spolupráci v následujících letech. Pracovníci obou sekretariátů měli možnost po-

dělit se o své dosavadní zkušenosti při realizaci Fondu mikroprojektů, upozornit na problémy, které stávající spolupráci ztěžují, a nastítnit své představy do budoucna tak, aby Euroregion Silesia do třetí dekadý svého života a zároveň do roku 2020 i těch následujících mohl vstoupit připravený a s jasnou vizí.

PŘEKRAČUJEME HRANICE
PRZEKRACZAMY GRANICE
2014—2020

EVROPSKÁ UNIE / UNIA EUROPEJSKA
EVROPSKÝ FOND PRO REGIONÁLNÍ ROZVOJ
EUROPEJSKI FUNDUSZ ROZWOJU REGIONALNEGO

FEJETON

Vrať mi moje sako!

Jako dítě a zejména pak v době svého dospívání jsem si přála být obklopena kamarádkami, s kterými bych byla v každodenním kontaktu, špitala si o holčičích věcech, vyměňovala si hračky i oblečení, sdílela vše dobré i zlé ... Trápila jsem se, že nemám komu svěřovat své tajné sny a ukazovat fotky kluků, kteří se mi líbí. Přemýšlela jsem, proč celé čtyři roky mého dojíždění na gymnázium sedávám ve vlaku sama, i když se mnou jezdí všechny moje spolužačky. Až později v dospělosti jsem pochopila, jak se věci mají! Jsem prostě *solitér*, který se neobklopuje spoustou lidí, i když si myslí, že by to mohlo být fajn! Dnes už je mi jasné, že k pocitu sounáležitosti nepotřebuji celou třídu spolužaček, ale stačí mi mít kolem sebe jen pár nejbližších. Jako třeba svého muže. Jasně, není to ženská a znáte to: muž je z Marsu a žena z Venuše. Muž nechápe, že se s pracovními problémy jen potřebuji svěřit a nechci, aby je hned začal řešit. Stydím se před ním nahlas říct, jak strašně nerada vařím a žehlím. A copak mu můžu říct, že mým idolem je Roman Šebrle? Naštěstí mám i pár kamarádek, s kterými si na našich pravidelných *babincích* povykládám na úrovni a bez nechápatého výrazu v jejich očích. A taky mám kolegyně v práci! Jako třeba Dariu z polského sekretariátu našeho euroregionu. I když i mezi námi dvěma to někdy vypadá, že jsme každá z jiné planety, myslím, že nám ta spolupráce docela dobře klapne. Nevaříme, nežehlíme, v rámci společného projektu jezdíme o víkendech na cvičení desítek hasičů a, jak Daria v legraci říká, „je z čeho vybírat“. Taky nedávné oslavy dvacetiletí našeho euroregionu se nám moc vydařily! Dokonce náš euroregion dostal od Slezského vojvodství medaili za zásluhy, i když při vzpomínce na ten obřad se ještě dnes musím smát! Představte si, jak já a Daria stojíme na podiu, posloucháme slavnostní projev, vnímáme výjimečnost té chvíle, dmeme se pýchou... a najednou se Daria zamyšleně zadívá na své ruce, které se až po konečky prstů ztrácejí v dlouhých rukávech černého saka, na pár okamžiků strne a pak mi tiše pošeptá: „Jano, to není moje sako! To musí být tvoje!“. Ani si neumíte představit, jak moc se mi v tu chvíli chtělo začít smát! Do očí se mi začaly drát slzy smíchu, ale i štěstí, protože jsem si uvědomila, že najednou tu je! Další moje spřízněná duše, s kterou jsem v každodenním kontaktu, s kterou sdílím vše dobré i zlé. Věřím, že máme před sebou ještě spoustu dalších let společné práce pro blaho našeho euroregionu a že třeba někdy v budoucnu dostaneme zase nějaké vyznamenání. Jen prosím, milá Dario, teď mi vrať moje sako!

Autorka fejetonu **Jana Novotná Galuszková** již osmnáct let působí ve funkci tajemnice české části Euroregionu Silesia. Jako předsedkyně Matice slezské se zároveň zasazuje o všestranný rozvoj Slezska.

Rozhovor s Andrzejem Markowiakem,

spoluzakladatelem Euroregionu Silesia

Pane primátore, před 20 lety vznikl Euroregion Silesia. Jako tehdejší primátor města Ratiboř jste byl jedním z jeho spoluzakladatelů. Připomente, prosím, jaké byly začátky této organizace.

Po systémových změnách v roce 1989 došlo k oživení přeshraničních vztahů v polsko-československém příhraničí. Samosprávy, které po těchto proměnách získaly v obou zemích právní subjektivitu, si velmi rychle začaly všímat výhod plynoucích z jejich příhraniční polohy. Již v prvním volebním období vedení samospráv Opavy a Ratiboře začala vyvíjet aktivity zaměřené na určení oblastí vzájemné spolupráce obou měst. To mimo jiné vedlo v roce 1993 k podepsání smlouvy o spolupráci mezi Ratiboří a Opavou a otevření silničního hraničního přechodu Pietraszyn-Sudice, což významně usnadnilo spojení mezi našimi městy a dalšími obcemi na obou stranách hranice.

V roce 1994 se po volbách v Opavě i Ratiboři změnilo vedení, ale touha po spolupráci zahájené našimi předchůdci se stala pro Jana Mrázka – nového primátora Opavy – a pro mě jednou z důležitých priorit. Oba jsme věděli, že přeshraniční spolupráce může vést k významným pozitivním efektům, pokud bude mít institucionální formu a bude se týkat občanů příhraničí z většího území než pouze města Ratiboře a Opavy. Takovou formou byly euroregiony, které již v česko-polském příhraničí existovaly od roku 1992, a tak jsme měli již vyšlapanou cestou a stačilo jen využít zkušeností kolegů např. z euroregionů Glacensis či Těšínské Slezsko. Náš euroregion vznikl v roce 1998 jako jeden z posledních v česko-polském příhraničí, před polsko-česko-slovenským Euroregionem Beskydy, který byl založen v roce 2000. Název navrhl Generální konzul České republiky v Katovicích Josef Byrtus, který nás v této době velmi podporoval, a byla to, nejen dle mého názoru, „trefa do černého“.

Jaká atmosféra doprovázela tento projekt na obou stranách česko-polské hranice?

Jádrem naší regionální spolupráce byla města Hlubčice, Krnov, Opava a Ratiboř, která v minulosti sdílela společnou historii, což bylo dodatečným pojítkem pro tuto spolupráci. V té době již byly známy příklady přínosů, jakých užívaly již tehdy existující polsko-české euroregiony, jednalo se mimo jiné o možnost čerpání předvstupních fondů Evropské unie, a to lídry samospráv motivovalo k tomu, aby své příhraniční obce z Polska a Česka

do této iniciativy zapojovali. Samozřejmě vedení samospráv přizvaných do společného euroregionu byla této iniciativě nakloněna různě – jedni byli „opatrní“ a měli spoustu dotazů, potřebovali více času na rozhodnutí, jiní naopak hned viděli příležitost k dodatečným rozvojovým možnostem ve svých obcích a do tohoto projektu se zapojili bez váhání, ale obecně zde nebyl pocit nějaké povinnosti či diktátu „shora“...

Byl jste předsedou Sdružení obcí povodí horní Odry čili polské části Euroregionu Silesia od doby jeho vzniku až do roku 2007. Jak na tuto dobu vzpomínáte z hlediska nastávajících změn včetně vstupu Polska a České republiky do Evropské unie?

Naše euroregionální spolupráce byla formálně navázána v roce 1998. Tehdy také Polsko předložilo oficiální žádost o vstup do Evropské unie. Jednali jsme tak poněkud trochu „naslepo“, neměli jsme jistotu, zda ta naše cesta a také cesta České republiky do evropských společenství bude úspěšná a přinese nám v příhraničí možnost čerpat na rozvoj přeshraniční spolupráce mnohem větší prostředky, než byly v roce 1998 ty předvstupní. Mimo jiné to mě jako poslance Polské republiky od roku 2001 přimělo k tomu, abych pracoval ve Sněmovním evropském výboru, který dohlížel na přístupový proces naší země do Evropské unie, úspěšně završený přijetím Polska a České republiky 1. května 2004. Mé osobní, velmi pozitivní zkušenosti s polsko-českými vztahy také přispěly k tomu, že jsem byl v Poslanecké sněmovně Polské republiky pověřen funkcí místopředsedy Polsko-české mezivládní skupiny, což mi umožnilo dál pracovat na budování meziparlamentních vztahů mezi našimi zeměmi, navázat osobní kontakty s mnoha českými politiky a také být hostem prezidenta Václava Klause na Hradčanech.

Co podle Vás přinesl vznik euroregionů včetně Euroregionu Silesia? Jak by dnes vypadalo polsko-české příhraničí bez činnosti euroregionů?

Pokud dnes Poláci chovají ze všech národů největší sympatie k Čechům, a není tomu tak dávno, co tomu tak nebylo, tak je to také pozitivní efekt rozvoje intenzivní přeshraniční spolupráce po roce 1989. Její institucionální forma ve formě euroregionů vytváří prostor k vzájemnému poznávání lidí z obou stran hranice, navazování různých forem spolupráce mezi organizacemi a samosprávnými institucemi, která je zároveň podporována nemalými prostředky z naší společné Evropské unie. Vytváří také možnost, aby každá ze stran této spolupráce měla užitek z jejích výsledků a bohatství příhraničního souseda.

Výročí 20 let činnosti Euroregionu je také chvíle, kdy se díváme do budoucnosti. Co byste této instituci a jejím členům popřál do dalších 20 let?

Oslavy 20. výročí Euroregionu Silesia a jeho prezentované úspěchy potvrdily, že se jedná o dobrý projekt. Mottem těchto oslav byla otázka: „Stojí za to být spolu?“. Přejí si tedy, aby naše euroregionální společenství prostřed-

nictvím každodenního budování dobrých a vzájemných vztahů mezi Čechy a Poláky dalo jednoznačně pozitivní odpověď tak, aby za 20 let hranice mezi našimi zeměmi, pokud bude existovat, existovala už pouze na mapách.

Milníky historie Euroregionu Silesia

listopad 1997	Byla podepsána deklarace o zřízení společného euroregionu.	
září 1998	Byla podepsána smlouva o založení Euroregionu Silesia.	
prosinec 2000	V rámci česko-polského představního programu Phare CBC byla vyhlášena první výzva k předkládání žádostí o dotaci ze <i>Společného fondu malých projektů</i> , který se stal předchůdcem současného Fondu mikroprojektů.	
květen 2004	Vstupem České republiky a Polska do Evropské unie se Euroregionu Silesia otevřely nové možnosti česko-polské spolupráce.	
červenec 2005	Euroregion Silesia se zapojil do Iniciativy INTERREG IIIA vyhlášením Fondu mikroprojektů.	
říjen 2007	Euroregion Silesia získal ocenění Ministerstva zahraničních věcí ČR za dlouhodobý a aktivní přínos k rozvoji česko-polské přeshraniční spolupráce.	
prosinec 2007	U příležitosti vstupu České republiky, Polska a Slovenska do Schengenského prostoru podepsal Euroregion Silesia společně s dalšími euroregiony česko-polsko-slovenského pohraničí <i>Těšínskou deklaraci</i> o dalším rozvoji vzájemné spolupráce.	
duben 2008	Byl zahájen Fond mikroprojektů v Euroregionu Silesia v rámci Operačního programu přeshraniční spolupráce ČR – PR 2007-2013.	
březen 2014	Byl dokončen historicky první společný strategický dokument rozvoje Euroregionu Silesia.	
září 2015	Po více než sedmi letech byl ukončen Fond mikroprojektů v Euroregionu Silesia v rámci Operačního programu přeshraniční spolupráce ČR – PR 2007-2013. Realizováno bylo celkem 490 projektů, alokace z EFRR ve výši 6 963 000 EUR byla vyčerpána na 98,18 %.	
říjen 2015	Byl zahájen Fond mikroprojektů 2014-2020 v Euroregionu Silesia v rámci programu INTERREG V-A ČR – Polsko. Celková alokace z EFRR činí 7 226 000 EUR, realizace potrvá do června 2023.	
září 2018	Euroregion Silesia byl za svou činnost oceněn Zlatou medailí za zásluhy pro Slezské vojvodství.	

U příležitosti vstupu České republiky, Polska a Slovenska do Schengenského prostoru se dne 20. prosince 2007 v nočních hodinách konalo na zámku v Cieszynie setkání s názvem „Rozloučení s hranicí“. Setkání se zúčastnili takoví významní hosté jako bývalý polský premiér a později předseda Evropského parlamentu Jerzy Buzek (stojící) či Jan Olbrycht, bývalý starosta Cieszyna, maršálek Slezského vojvodství a poslanec Evropského parlamentu (sedící vpravo). Při této příležitosti Euroregion Silesia společně s dalšími euroregiony česko-polsko-slovenského pohraničí podepsal Těšínskou deklaraci o dalším rozvoji vzájemné spolupráce.

SPOLUPRÁCE EUROREGIONŮ

fenomén česko-polského příhraničí

795 kilometrů dlouhá hranice, 7 milionů obyvatel, 5 českých krajů a 3 polská vojvodství – takto stručně by se dalo charakterizovat území česko-polského příhraničí. Uvedené statistické údaje nejsou z evropského hlediska ničím mimořádným, a přesto lze zde pozorovat fenomén, který nemá v Evropě obdoby. Na území česko-polského příhraničí už více než dvacet let působí šest euroregionů, jejichž spolupráce představuje funkční „euroregionální síť“, v rámci které společně řeší nejrůznější problémy a témata. Těchto šest euroregionů – Nisa, Glacensis, Praděd, Silesia, Těšínské Slezsko a Beskydy – představuje různá svébytná území a mnoho národních sdružení na jednotlivých stranách hranice, které jsou samostatnými právními subjekty. A přesto tyto euroregiony umějí najít společnou řeč a vytvořit společnou platformu, připravit a realizovat společný projekt, v úzké spolupráci plnit nelehké úkoly tzv. Správců Fondu mikroprojektů či jen tak společně v rámci široké „euroregionální rodiny“ oslavit významná výročí.

Pracovní skupina pro euroregionální spolupráci Česko-polské mezivládní komise

Za počátek formalizované spolupráce euroregionů lze považovat jejich společnou činnost v rámci Česko-polské mezivládní komise pro přeshraniční spolupráci, která působí pod Ministerstvem zahraničních věcí České republiky a Ministerstvem vnitra a státní správy Polské republiky. Zpočátku se zástupci euroregionů individuálně zapojili do činnosti jednotlivých pracovních skupin, jako byla např. pracovní skupina pro dopravu a překračování hranic či pracovní skupina pro kulturní rozvoj, avšak již na VI. zasedání komise, konaném v říjnu 2000 v Trinci, byl vznesen požadavek na založení samostatné euroregionální pracovní podskupiny, která by byla součástí pracovní skupiny pro územní samosprávu. K ustavení této pracovní podskupiny došlo o rok později ve Wroclawi na VII. zasedání komise a do jejího čela byli jmenováni zástupci Euroregionu Silesia – Jan Mrázek a Andrzej Markowiak. V roce 2007 se na základě rozhodnutí komise tato podskupina transformovala na samostatnou pracovní skupinu. V současné době pracuje pod vedením polské části Euroregionu Silesia a české části Euroregionu Glacensis a představuje jednu z nejlépe pracujících skupin Česko-polské mezivládní komise.

Projekt EUREGIO PL-CZ

Společný projekt všech šesti euroregionů s názvem „EUREGIO PL-CZ“, který byl realizován v letech 2012-2014 pod vedením polské části Euroregionu Silesia, je ukázkovým příkladem široké euroregionální spolupráce. Jeho cílem bylo zintenzívnění vzájemné spolupráce euroregionů, načerpání nových zkušeností z vyspělých zahraničních regionů a využití těchto zkušeností při směřování spolupráce po roce 2013, dále zmapování problémů bránících intenzivnější přeshraniční spolupráci a v neposlední řadě také zvýšení obecného povědomí a informovanosti o možnostech a efektech přeshraniční spolupráce.

Příprava projektu, na které se podílelo 12 partnerů z řad českých a polských národních sdružení tvořících dané euroregiony, trvala více než půl roku a byla doslova „prubířským kamenem“ vzájemné spolupráce. Na setkáních konaných pravidelně každý měsíc v jiném z euroregionů bylo nutné dohodnout všechny aktivity, určit příslušné zodpovědné subjekty, zpracovat podrobné rozpočty jednotlivých partnerů a připravit vše nezbytné pro předložení žádosti o dotaci z Operačního programu přeshraniční spolupráce ČR - PR 2007-2013. Půlroční intenzivní (a chvílemi i nelehká) práce byla korunována úspěchem: v listopadu 2011 byl projekt schválen k financování s celkovou výší výdajů 313 952 EUR a následující rok byla zahájena jeho realizace. V rámci projektu bylo realizováno celkem 18 aktivit rozdělených do 4 základních tematických celků:

S cílem zintenzívnit spolupráci všech šesti euroregionů česko-polského příhraničí byly součástí projektu „EUREGIO PL-CZ“ tematické studijní pobyty v jednotlivých euroregionech. Při pobytu v Euroregionu Těšínské Slezsko se zástupci euroregionů seznámili s přeshraničními projekty Českého Těšína a Cieszyna „SportPark“ a „SportMost“.

- 1) **vzájemné poznávání a rozvíjení spolupráce mezi česko-polskými euroregiony** – tento celek zahrnoval 6 tematických studijních pobytů v jednotlivých euroregionech
- 2) **získávání zkušeností v zahraničí** – v rámci tohoto celku se euroregiony společně prezentovaly na Valné hromadě a roční konferenci Asociace evropských hraničních regionů v belgickém Liège a podnikly dvě zahraniční studijní cesty: do francouzsko-belgického příhraničí na studijní návštěvu jednoho z prvních evropských seskupení pro územní spolupráci - ESÚS West-Vlaanderen / Flandre – Dunkerque – Côte d'Opale a do francouzsko-německého EuroInstitutu se sídlem v německém Kehl.
- 3) **přehled problémů v oblasti přeshraniční spolupráce** – v rámci tohoto tematického celku byla zpracována „Analýza systémových problémů přeshraniční spolupráce na česko-polské hranici“, jejíž výstupy byly prezentovány na jubilejním 20. zasedání Česko-polské mezivládní komise pro přeshraniční spolupráci a v Sejmu Polské republiky.
- 4) **propagace, publicita a zvyšování povědomí o přeshraniční spolupráci** – tento celek zahrnoval mnoho různorodých aktivit: 3 konference, zřízení společných webových stránek, vydání společné mapy euroregionů s názvem „6+1 den v česko-polských euroregionech“ a společné publikace „Euroregiony polsko-českého pohraničí“.

Podrobnější informace o projektu najdete na internetových stránkách projektu www.euroregions.org a také na stránkách www.euroregion-silesia.cz.

Správa Fondu mikroprojektů

Kromě vlastních přeshraničních aktivit se euroregiony česko-polského příhraničí už mnoho let podílejí na realizaci programů Evropské unie určených k financování česko-polské přeshraniční spolupráce. Nedílnou součástí těchto programů jsou „fondy malých projektů“, prostřednictvím kterých jsou financovány projekty menšího rozsahu – tzv. mikroprojekty. Tyto fondy jsou spravovány právě euroregiony, které na svém území vykonávají funkci tzv. Správců. Zpočátku byla vzájemná spolupráce euroregionů v této oblasti minimální, postupně se však ukázala potřeba koordinace a společného řešení nejrůznějších problémů a v posledních deseti letech má tato spolupráce podobu více či méně pravidelných setkávání.

Zatím poslední společné setkání českých a polských zástupců všech šesti euroregionů se konalo ve dnech 29. – 30. listopadu 2018 v Rychnově nad Kněžnou (Euroregion Glacensis) a kromě problematiky Fondu mikroprojektů byly na programu aktuální informace o činnosti jednotlivých euroregionů, záležitosti přípravy na období po roce 2020 a náměty na další euroregionální spolupráci.

Společné oslavy významných euroregionálních výročí se už staly doslova tradicí. Nejinak tomu bylo i v září letošního roku, kdy Euroregion Silesia slavil 20 let od svého založení. K jeho výročí mu přijeli popřát nejen zástupci všech euroregionů česko-polského příhraničí, ale také zástupci i těch vzdálenějších – Euroregionu Tatry, Karpaty či Sprewa - Nysa – Bóbr.

Hrady, zámky a paláce Euroregionu Silesia

Na území Euroregionu Silesia se zachovala řada hradů, zámků a paláců, které jsou svědectvím bohatství tohoto území, na druhé straně ale také jeho komplikované, pohnuté a zároveň velmi pestré historie. Přijměte naše pozvání za těmito „svědky minulosti“, z nichž některé vám zde představujeme.

Zámecký areál v Hradci nad Moravicí, nazývaný „perlou Slezska“, patří k nejatraktivnějším objektům na území Euroregionu Silesia. Vznikl v místě slovanského hradiště kmene Holasiců z 8. století. Jsou zde dva zámky – starší Bílý zámek a novogotický Červený zámek s hlavní vstupní branou, dále stavba zvaná Bílá věž a park v anglickém stylu o rozloze přes 100 hektarů. Bílý zámek byl od konce roku 1778 rodovým sídlem rodu Lichnovských. Poslední přestavba objektu proběhla v 2. polovině 19. století. V té době také vznikl areál Červeného zámku, který je kopií staroněmeckého středověkého hradu. Zámek v Hradci je spojován především s hudbou. Pobývali zde takoví hosté jako Ludvík van Beethoven, Franz Liszt a Niccolò Paganini. Ve Velké dvoraně Červeného zámku se každoročně koná mezinárodní interpretační soutěž Beethovenův Hradec, která patří k nejvýznamnějším kulturním událostem pořádaným v rámci celé České republiky. Po druhé světové válce byla usedlost rodu Lichnovských znárodněna. V současné době prostory Bílého zámku nabízejí několik prohlídkových okruhů, v rámci kterých mohou návštěvníci shlédnout reprezentační a soukromé salony, hostinská apartmá, zámeckou kapli či erbovní sál. V Červeném zámku je kromě Velké dvorany hotel a stylová restaurace.

Hlavní vstupní brána zámeckého areálu v Hradci nad Moravicí.

Nedaleko Hradce nad Moravicí, v obci **Raduň**, se nachází další půvabný zámek. Jeho romantická silueta odrážející se v klidné hladině sousedního rybníku přímo vybízí k návštěvě. Zámek patřil ve své historii různým majitelům. Posledními byli do roku 1949 Blücherovi, potomci jednoho z vítězů nad Napoleonem Bonaparte. Jim také zámek vděčí za dodnes viditelnou přestavbu ve stylu romantické novogotiky. Zámek je přístupný návštěvní-

kům. Nabízí dvě návštěvnické trasy: první prezentuje život šlechty na venkově, druhá pak vede do soukromých komnat rodiny Blücherů.

Zámek v Raduni.

Zámek v **Novém Jičíně** byl postaven v polovině 16. století v místě původního gotického hradu z dob středověku. V dějinách měl různé funkce – byl usedlostí majitelů, sídlem městské radnice a také zde byla nějakou dobu sýpka. Dnes v zámku sídlí Muzeum Novojičínska. Zajímavostí muzea je velmi pozoruhodná expozice věnovaná výrobě klobouků.

Žerotínský zámek v historickém centru Nového Jičína.

Kromě hradů a zámků obklopených parky si pozornost zaslouží i opavské paláce, jakými jsou **Blücherův palác**, **Sobkův palác** či **Palác Razumovských**, které dne slouží jako sídla různých institucí.

Pozdně barokní Sobkův palác v Opavě.

Na polské straně Euroregionu Silesia lze navštívit **Piastovský hrad v Ratiboři**, dávném hlavním městě Horního Slezska. Hrad byl již v 9. století sídlem úřadu kastelána a v 2. polovině 12. století patřil knížeti Mieszku Laskonozce, který byl jedním z panovníků Polska v době rozpadu státu na jednotlivé údíly. Kolem roku 1290 nechal kníže Přemysl postavit gotickou kapli, která byla zasvěcena sv. Tomáši Becketovi z Canterbury, anglickému mučedníkovi. Kaple je poměrně dobře zachovaná a dnes je nejcenějším objektem tohoto typu v Polsku. Je nazývána perlou hornoslezské gotiky a také – s ohledem na podobnost se slavnou pařížskou kaplí – slezskou *Saint Chapelle*. Hrad stejně jako město Ratiborž měl po staletí pohnuté dějiny. Po válce byl znárodněn a chátral. V posledních letech byl zrekonstruován a kaple prošla celkovou renovací. V průběhu celého roku hrad nabízí návštěvníkům nejrůznější výstavy a akce.

Nádvoří Piastovského hradu v Ratiboři. Foto: Grzegorz Nowak

Zámek v Krzyżanowicích za svůj současný vzhled vděčí celkové přestavbě objektu ze 17. století, kterou v letech 1850–1860 uskutečnil Karel Lichnovský. Rodu Lichnovských, známému nejen ve Slezsku, patřil zámek od roku 1775 až do roku 1930, kdy Vilém Lichnovský usedlost prodal nově zřízené Kongregaci Sester Františkánek, které zámek patří do dnešní doby. V letech 1843–1846 zde pobýval a tvořil Franz Liszt, přítel tehdejšího majitele zámku – knížete Felixe Lichnovského. O čtyřicet let dříve zde pobýval Lud-

vík van Beethoven. Objekt je obklopen parkem a zdí s historickou budovou brány. S ohledem na funkci této památky je její přístupnost návštěvníkům omezena. Možné jsou však procházky po okolním parku a návštěva zámecké kaple.

Zámek v Krzyżanowicích

Zámek v Chalupkách, který je často nazýváme i hradem, stojí v sousedství hraničního mostu na Odře. První zmínky pochází z roku 1373, kdy plnil úlohu pevnosti. V průběhu staletí měnil své majitele a do roku 1742 byl součástí dnes českého Bohumína. Od poloviny 19. století patřil světoznámé bankéřské rodině Rothschildů. Budova prošla mnoha přestavbami, naposledy v roce 1907. Nyní má zámek barokní charakter s dochovanými dřívějšími relikty. Je vidět pevnostní prvky, především část příkopu, který zámek obklopoval, a také stopy dávného bastionového opevnění. Nad hlavním vchodem se nachází litinová deska s erbem Rothschildů. Kolem parku je malý, ale krásný park z 19. století, kde roste kolem 30 druhů a odrůd stromů a keřů. V současné době zámek slouží jako hotel a restaurace.

Zámek v Chalupkách.

Zámek Dietrichsteinů ve Vladislavi (Wodzisław Śląski) leží poblíž jihovýchodního nároží vladislavského náměstí. Za svůj název vděčí bývalým majitelům, kteří pravděpodobně jako první započali na tomto místě s výstavbou. Původně zde stál hrad, ale po požáru v roce 1822 byl přestavěn na zámek ve stylu francouzského klasicistního baroka. Nad vchodem do zámku se nachází průčelní štít ve tvaru trojúhelníku s kartuší se dvěma poli – rodovými erby rodin Dietrichsteinů a Henckel von Donnersmarcků. Zámek je obklopen nevelkým upraveným parkem. Od roku 1926 patří zámek městu. Sídli zde Městské muzeum a matrika s obřadní síní. V současné době zámek prochází celkovou rekonstrukcí.